

17.10.2024

Ympäristövaliokunnalle

Asia: HE 101/2024_Hallituksen esitys laiksi rakentamislain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (*jäljempänä MaRa*) toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Tapahtumarakenteet

Hallituksen esityksessä ehdotetaan täsmennystä rakentamislain 42 §:n 1 momentin 4 -kohtaan. Uuden rakennuskohteen rakentaminen edellyttää rakentamislupaa, jos kohde on yleisörakennelma, jota voi käyttää yhtä aikaa vähintään viisi luonnollista henkilöä **lukuun ottamatta enintään kaksi kuukautta paikallaan pidettävää tapahtumarakennetta.**

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että rakentamislain valmistelun yhteydessä yleisörakennelman ajateltiin tarkoittavan kiinteitä, paikallaan pysyviä katsomoita, kuten esimerkiksi pesäpallostadionin kiinteää katsomoa. Yleisörakennelman ei valmistelun yhteydessä ajateltu tarkoittavan tapahtumiin liittyvien tilapäisten esiintymislavojen ja telttojen pystyttämistä. Niitä ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä luvittamaan rakentamisluvalla. Lisäyksellä varmistettaisiin, että rakentamislupaa ei edellytetäisi yksittäistä tapahtumaa varten pystytettävältä tapahtumarakenteelta, joka on käytössä enintään kahden kuukauden ajan. Rakentamislupaa ei edellyttäisi esimerkiksi kiertueella olevan artistin esiintymislavan tai sirkusteltan ja niihin liittyvän katsomon pystyttäminen.

MaRa kannattaa hallituksen esitystä. Rakentamisluvan vaatiminen tapahtumarakenteilta olisi lisännyt festivaalien, konserttien, messujen ja kongressitapahtumien sekä muiden yleisötapahtumien hallinnollista taakkaa ja kustannuksia kohtuuttomasti. Se olisi kuormittanut myös viranomaisia, koska lupahakemusten määrä olisi kasvanut merkittävästi. Lupaprosessien epäonnistumisen vuoksi tapahtumia olisi jouduttu perumaan viime hetkellä tai järjestämään niitä lainvastaisessa tilassa.

MaRa esittää, että säännöksessä olevaa kahden kuukauden aikaa pidennettäisiin kolmeen kuukauteen. Tämä mahdollistaisi tapahtumarakenteiden paikallaan olon koko kesäkauden ajan esimerkiksi kesäteattereissa ilman että tapahtumanjärjestäjä joutuisi hakemaan rakentamislupaa esimerkiksi tilapäiselle katsomolle.

MaRa toteaa, että tapahtumarakenteita koskeva muutos rakentamislaisissa poistaa vasta osan tapahtuma-alan huolista ja epävarmuudesta. Toinen norminpurussa ratkaistava asia liittyy aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen vuonna 2019 esittämään tulkintaan, jonka mukaan tilapäisten esiintymislavojen pystyttäminen ja purkaminen on rakennustyön turvallisuutta koskevan asetuksen (205/2009) soveltamisalan piiriin kuuluvaa rakentamista.

Rakennustyömaalla vaadittavan verotunnisteen hakeminen on käytännössä mahdotonta esimerkiksi ulkomaisille yhtyeille ja tekniikkahenkilöstölle tai ulkomaiselle alihankkijalle, joka toimittaa tapahtumarakenteita, kuten esiintymislavan. Isoissa konserteissa tekniikkahenkilöstöä voi olla yli sata henkilöä, eikä heidän kiireinen aikataulunsa mahdollista asiointia rajatuilla aukioloajoilla ja henkilöresursseilla toimivissa verotoimistoissa. Jos ulkomaiset yhtyeiden tekniikkahenkilöstöltä vaaditaan verotunnisteita, yhtyeet jättäisivät Suomen kiertueillaan väliin. Esiintymislavan kasaaminen rakennustyömaan vaatimuksia edellyttävänä toimenpiteenä aiheuttaa tapahtumille kohtuutonta hallinnollista taakkaa ja kustannuksia.

MaRa pitää erinomaisena, että hallituspuolueiden eduskuntaryhmien asettama norminpurkuryhmä on reagoinut tähän syyskuussa 2024 julkaistussa norminpurkulistassa. Norminpurkuryhmän mukaan AVIn työsuojelun vastuualueen valvoma asetus rakennustyön turvallisuudesta aiheuttaa haasteita tapahtumajärjestäjille ja hidastaa tapahtumien suunnittelua ja toteutusta. Toimivaltainen viranomainen voisi palata aiempaan tulkintalinjaansa ilman asetusmuutosta, mikä vähentäisi tapahtumajärjestäjien sääntelyyn liittyvää epävarmuutta.

MaRa toteaa, että sosiaali- ja terveysministeriön rakennusjaosto käsittelee parhaillaan rakennustyön turvallisuutta koskevan asetuksen uudistamistarpeita. Asetus on annettu EU:n direktiivin 92/57/ETY nojalla.¹ Direktiivissä tarkoitetaan tilapäisellä tai siirtyvällä rakennustyömaalla, jäljempänä rakennustyömaa, rakennustyömaita, joilla suoritetaan talonrakennus- tai maa- ja vesirakennustöitä. Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen uusi tulkinta tapahtumarakenteista on direktiivin vastainen.

MaRa pitää erittäin tärkeänä, että normipurussa rakennustyön turvallisuutta koskevan asetuksen soveltamisalasta rajataan pois tapahtumarakenteiden pystyttäminen ja purkaminen rakentamislain 42 §:ää vastaavasti.

2. Käsittelyaikatakuu

Hallituksen esityksen mukaan rakennusvalvontaviranomaiselle säädettäisiin kolmen kuukauden määräaika ratkaista rakentamislupahakemus siitä, kun hakemus liitteineen on vastaanotettu rakennusvalvonnassa. Poikkeuksellisen vaativan rakentamishankkeen rakentamislupahakemus ja puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemus olisi ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa. Lupahakemuksen käsittelyn viivästyemisestä kunnan olisi palautettava rakennuslupamaksusta 20 prosenttia kultakin viivästyksen kuukaudesta, ellei viivästys ole johtunut hakijasta.

¹ Turvallisuutta ja terveyttä koskevien vähimmäisvaatimusten täytäntöönpanosta tilapäisillä tai liikkuvilla rakennustyömailla annetun neuvoston direktiivi (92/57/ETY)

MaRa pitää rakentamisluvan käsittelyaikatakuuta tärkeänä muutoksena. Se lisää ennakoitavuutta ja varmistaa rakennushankkeiden sujuvan luvituksen kaikkialla Suomessa. Käsittelyaikatakuuta tehostaa lakiin määrätty seuraamus määräajan laiminlyönnistä.

3. Hallinnollisen taakan ja kustannusten vähentäminen rakentamisessa

Hallituksen esityksen mukaan rakentamislupahakemukseen tulisi jatkossa liittää pääpiirustustasoiset suunnitelmat, suunnitelmia vastaava suunnitelmamalli tai mallia vastaavat koneluettavat tiedot sekä selvitys siitä, että hakija hallitsee rakennuspaikkaa. Muita asiakirjoja tai selvityksiä rakennusvalvontaviranomainen voisi pyytää vain perustellusta syystä. Tämä palauttaisi tilanteen vastaamaan pitkälti nykyisiä rakennuslupakäytänteitä, mutta tukisi silti tavoitteita rakentamisen lupakäytänteiden digitalisoimiseksi. Jos rakennukselta vaaditaan ilmast selvitys, se tulisi esittää vasta hankkeen valmistuttua. Materiaaliseloste muutettaisiin rakennustuoteluetteloksi, jonka sisältö tulisi esittää pääpiirustustasoisena. **MaRa kannattaa muutoksia, koska ne vähentävät rakentamishankkeen eri osapuolten hallinnollista taakkaa ja kustannuksia sekä tukevat rakentamishankkeiden toteuttamisen parhaita käytäntöjä. On myös hyvä, että ilmast selvityksen laatimisvelvoite kohdistetaan siihen osaan rakennuskantaa, jota myös hiilijalanjäljen raja-arvolla ohjataan.**

Uusille rakennuksille, joita koskee ilmast selvityksen laatiminen, määriteltäisiin myös hiilijalanjäljen raja-arvo. **MaRa pitää kannatettavana, että raja-arvo ei koske korjaus- ja muutostöitä, kerrosalaan laskettavan tilan lisäämistä eikä rakennuksen laajentamista.** Ehdotuksen mukaan raja-arvoa annettaessa voidaan ottaa huomioon myös sellaiset erityistilanteet, joissa raja-arvon alittaminen on rakennukseen, sen käyttötarkoitukseen tai sijaintipaikkaan liittyvien ominaispiirteiden taikka 29 §:n mukaisten olennaisten teknisten vaatimusten teknisen ja toiminnallisen toteuttamisen vuoksi erityisen vaikeaa. **MaRa pitää perusteltuna ja tärkeänä, että raja-arvoista voidaan poiketa tapauskohtaisen harkinnan perusteella.**

4. Valitusoikeuksien rajaaminen

Hallituksen esityksen mukaan ELY-keskuksen valitusoikeus palautettaisiin nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseksi. Samoin sellaisten rekisteröityjen yhteisöjen, joiden toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen tai rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen, valitusoikeudesta luovuttaisiin. Museoviranomaisen valitusoikeus rajattaisiin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin suojeltuihin rakennuskohteisiin. Maisematyöluvan valitusoikeutta rajattaisiin tilanteissa, joissa toteutetaan lainvoimaista asema- tai yleiskaavaa. **MaRa kannattaa valitusoikeuksien rajaamista hallituksen esityksen mukaisesti.**

Kunnioittavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Kai Massa
lakimies

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyhtiöitä, luontomatkailuyhtiöitä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 3 100 jäsentä, joilla on 8 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.